

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä esityispalveluista

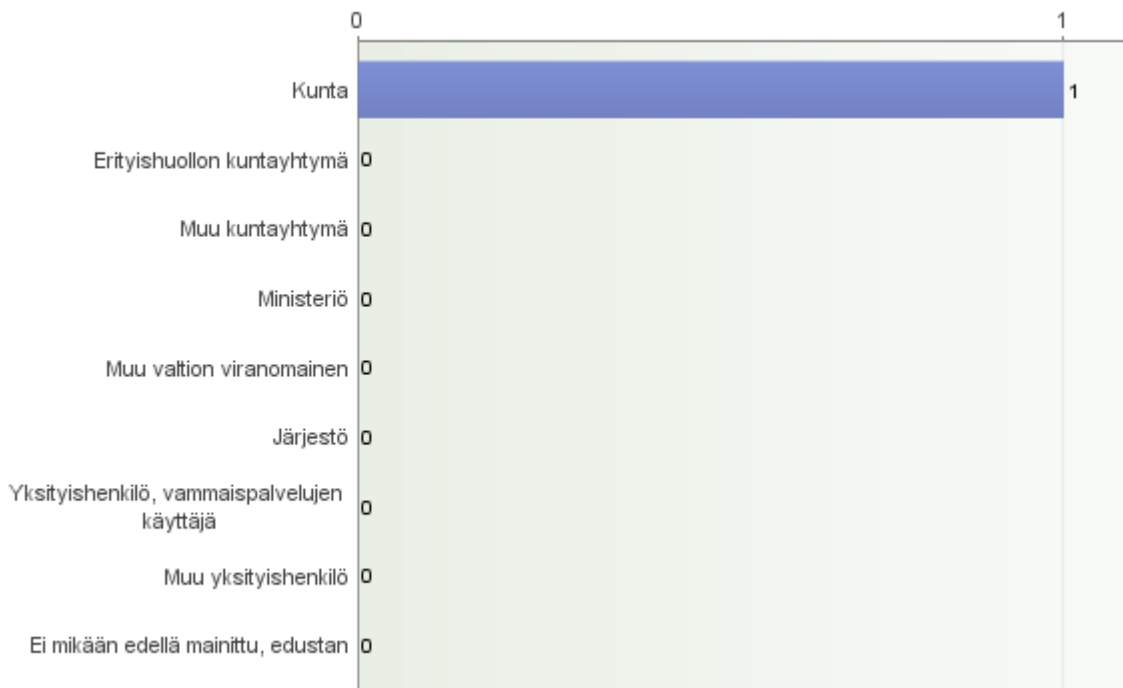
1. 1. Vastaajan taustatiedot

Vastaajien määrä: 1

Etunimi	Sukunimi	Sähköposti	Organisaatio, jota vastaus edustaa	Mahdollinen tarkennus
Sari	Juhila	sari.juhila@tuusula.fi	Tuusulan kunta	Vanhus- ja vammaispalvelut

2. 2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 3. 1 §:ssä säädetään lain läpileikkaavista periaatteista. Kattaako säännös vammaispalveluille asetetut tavoitteet?

Vastaajien määrä: 1

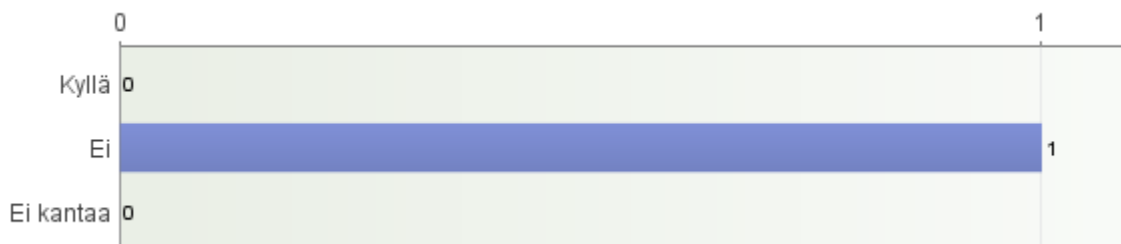
4. 4. Muita huomioita 1 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Kommunikaation varmistaminen ja toteutuminen (mm. vaihtoehtoiset kommunikaatiokeinot) vammaisen henkilön elämässä oman tahdon esiin saamiseksi ja itsemääräämisoikeuden toteutumiseksi on ensiarvoisen tärkeää.

5. 5. Onko 2 §:n perusteella selvää, missä tilanteissa sovelletaan erityislakia?

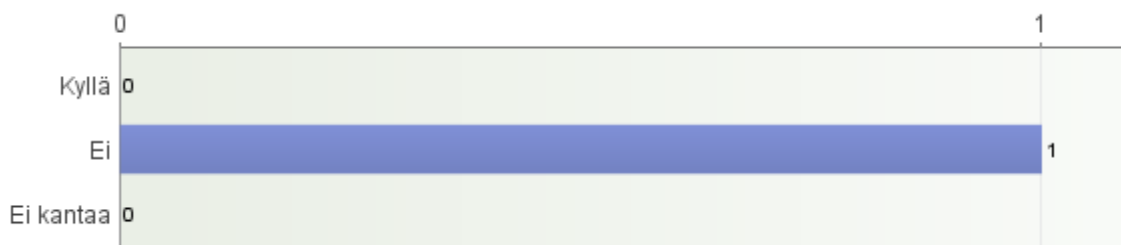
Vastaajien määrä: 1

6. 6. 2 §:n 3 momentissa säädetään soveltamisalan rajauksesta.

Onko rajaus selkeä?

Vastaajien määrä: 1

7. Onko rajaus tarpeellinen?

Vastaajien määrä: 1

8. 7. Muita huomioita 2 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Tavanomaisen elämän määrittely on haastavaa, koska erityisesti henkilön taloudellinen tilanne määrittää sitä merkittävästi iän ja elämäntilanteen lisäksi. Psyykkisten sairauksien aiheuttamat vaikeat toimintarajoitukset ja niiden aiheuttama pitkäaikainen, välttämätön ja toistuva avun tarve ovat käytännössä jääneet pitkälti nykyisen vpl:n soveltamisen ulkopuolelle. Tulisiko tämän ryhmän oikeutta palveluihin nyt selkeyttää?
Toistuva avun tarve: onko esim. kerran viikossa toteutuva siivouksen tarve riittävä palvelun toteuttamiseksi vammaispalveluna, jos henkilö muuten selviytyy ilman apua; miten tämä suhteutetaan vamman laatuun tai tavanomaiseen elämään (tai jos jollekin tavanomaista onkin siivota useammin tai harvemmin).
Ikäihmisten palvelujen rajaaminen vammaispalvelujen ulkopuolelle on tarpeellista. Määrittelyn kanssa tulee olemaan ongelmia, esim. pitkäaikaisen sairauden paheneminen suhteessa äkilliseen sairastumiseen/vammautumiseen, tai sen arvioiminen, mikä osuus normaalilla ikääntymisellä on vammaisen henkilön lisääntyneeseen avun tarpeeseen.

9. 8. Arvioikaa momenttien tarpeellisuutta lain soveltamisen kannalta.

Palvelutarpeen arviointi sekä palvelujen suunnittelu, toteuttaminen ja toteutumisen seuranta on tehtävä yhteistyössä vammaisen henkilön ja sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000, jäljempänä asiakaslaki) 9 ja 10 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa vammaisen henkilön ja hänen laillisen edustajansa taikka omaisen tai muun läheisen kanssa.

Vastaajien määrä: 1

10. Asiakkaan oikeudesta saada selvitys toimenpidevaihtoehdoista säädetään asiakaslain 5 §:ssä sekä asiakkaan itsemääräämisoikeudesta ja osallistumisesta asiakaslain 8, 9 ja 10 §:ssä. Asiakkaan osallistumisesta palvelutarpeen arviointiin sekä asiakassuunnitelman laatimiseen säädetään sosiaalihoitolain (1301/2014) 36, 39 ja 41 §:ssä.

Vastaajien määrä: 1

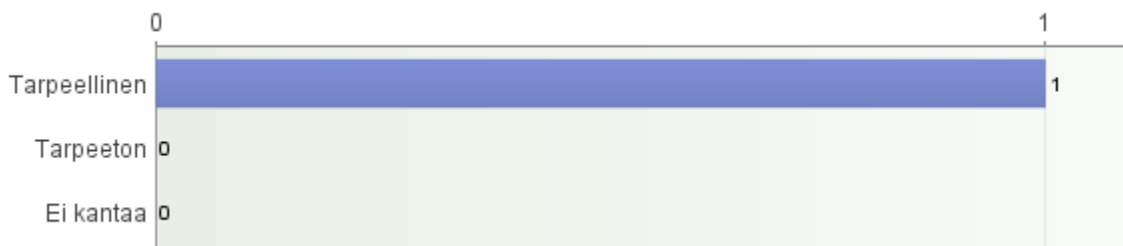
11. Vammaisen henkilön osallistumista on tuettava hänen toimintakykynsä, ikänsä ja elämäntilanteensa edellyttämällä tavalla. Vammaisen henkilön on voitava käyttää hänelle soveltuvaa viestintä- ja kommunikointikeinoja ja häntä on tarvittaessa tuettava tiedon saannissa, oman mielipiteen muodostamisessa ja ilmaisemisessa sekä oman tahdon toteuttamisessa.

Vastaajien määrä: 1

12. Lapsen ja nuoren mielipiteen selvittämisestä säädetään sosiaalihuoltolain 32 §:ssä. Lapselle ja nuorelle on järjestettävä riittävä apu ja tuki tiedonsaantiin, kommunikaatioon ja vuorovaikutukseen.

Vastaajien määrä: 1

13. 9. Muita huomioita 4 §:n sisältöön.

Ei vastauksia.

14. Asiakkaan oikeudesta saada selvitys toimenpidevaihtoehdoista säädetään asiakaslain 5 §:ssä sekä asiakkaan itsemääräämisoikeudesta ja osallistumisesta asiakaslain 8, 9 ja 10 §:ssä. Asiakkaan osallistumisesta palvelutarpeen arviointiin sekä asiakassuunnitelman laatimiseen säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 36, 39 ja 41 §:ssä.

Vastaajien määrä: 1

15. Vammaisen henkilön palvelutarpeen arvioinnista säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 36 ja 37 §:ssä.

Vastaajien määrä: 1

16. Asiakassuunnitelman tekemisestä ja omatyöntekijästä säädetään sosiaalihuoltolain 39 ja 42 §:ssä.

Vastaajien määrä: 1

17. Palvelutarpeen arvioinnin ja asiakassuunnitelman yhteydessä tehtävässä monialaisessa yhteistyössä ja palvelujen yhteensovittamisessa noudatetaan, mitä sosiaalihuoltolain 41 §:ssä säädetään.

Vastaajien määrä: 1

18. 11. Muita huomioita 5 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Erityisen tuen tarpeen asiakkaan arvioinnissa on edelleen epäselvyyttä ja vaihtelua.

19. 12. Arvioikaa seuraavia päätöksentekoon ja palvelujen toteuttamiseen liittyviä väittämiä.

Vastaajien määrä: 1

	Kyllä	Ei	Ei kantaa	Yhteensä	Keskiarvo
Päätöksentekoon liittyvä sääntely on riittävä.	1	0	0	1	1
Päätösten toimeenpanon sääntely on riittävä.	1	0	0	1	1
Palvelujen laadun määrittämisen ja arvioinnin sääntely on riittävä.	1	0	0	1	1
Lasten ja nuorten huomioon ottamisen sääntely on riittävä.	1	0	0	1	1
Yhteensä	4	0	0	4	1

20. 13. Muita huomioita 6 §:n sisältöön.

Ei vastauksia.

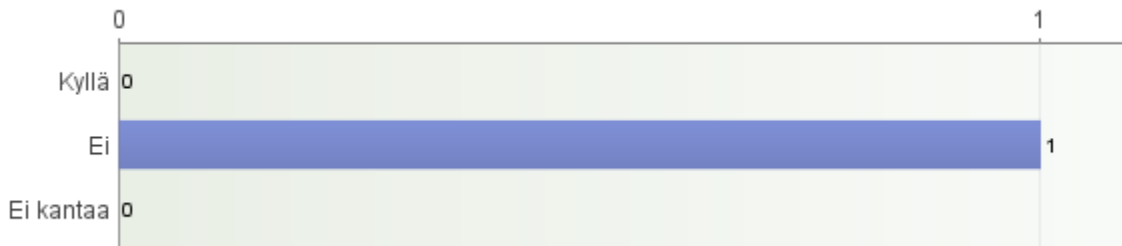
21. 14. Täydentääkö säännös asianmukaisesti ehdotetussa laissa säädettyjä muita erityispalveluja?

Vastaajien määrä: 1

22. 15. Onko selvää, milloin sovelletaan ehdotetun lain mukaista valmennusta ja tukea koskevaa säännöstä ja milloin sosiaalihuoltolain (1301/2014) tai muun lain säännöksiä? (Esim. sosiaalihuoltolain 17 §:n mukaista sosiaalista kuntoutusta koskevaa säännöstä)?

Vastaajien määrä: 1

23. 16. Muita huomioita 8 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

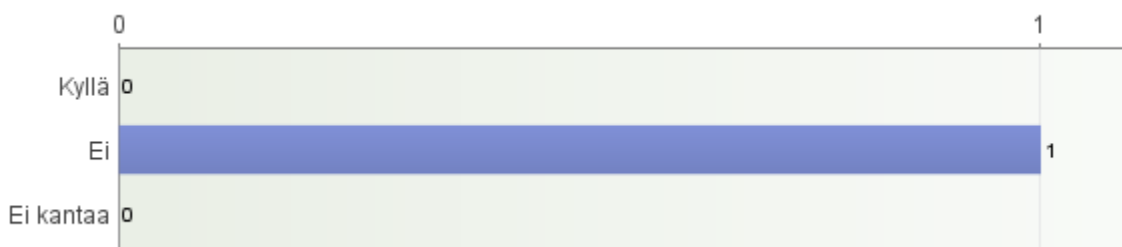
- Suhde henkilökohtaiseen apuun vaatii täsmennystä. Esim. kehitysvammaisilla ja aivovammaisilla henkilöillä pitäisi olla tarvittaessa oikeus myös henkilökohtaiseen apuun eikä voimavaramääritys saisi olla liian tiukka. Jos painotetaan liikaa ohjaukselliseen tukeen ja sosiaalipedagogiseen ohjaukseen, voi henkilön itsemääräämisoikeus vaarantua.

Sosiaalihuoltolain mukainen sosiaalinen kuntoutus on sisällöltään vakiintumatonta ja on vaikea hahmottaa, milloin se voisi tulla vammaislain valmennuksen ja tuen sijasta.

Pykälä antaa laajat mahdollisuudet toteuttaa valmennusta ja tukea.

24. 17. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

25. 18. Huomioita 9 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Voimavaramääritys olisi edelleen haastavaa. Pahimmillaan se rajaa palvelun piiristä mm. kehitysvammaiset henkilöt ja estää heitä toteuttamasta omia valintojaan esim. vapaa-ajan toimintojen ja sosiaalisten suhteiden osalta.

Tavanomaiseen elämään kuuluvien toimintojen määrittely on vaikeaa erityisesti vapaa-ajantoimintojen osalta, koska kaikkien kansalaisen osalta nämä määntyvät pitkälti henkilön taloudellisen tilanteen mukaan. Osalle on tavanomaista lomamatkat ulkomaille useita kertoja vuodessa, osalla ei ole niihin mahdollisuutta koskaan. Tehdäänkö tällöin vertailu vastaavassa sosioekonomisessa tilanteessa oleviin?

26. 19. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

27. 20. Huomioita 10 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- On hyvä, että säädöksissä täsmennetään työnantajuuteen liittyviä velvoitteita, viranomaisen neuvontavelvoitetta ja asiakassuunnitelmaan kirjattavia asioita.

Lainsäädännöllä tulisi tukea ensisijaisesti työnantajamallia, jos se suinkin on henkilön kohdalla mahdollinen. Vain siinä mallissa todellinen työnjohto- ja itsemääräämisoikeus toteutuvat täysimääräisesti. Tämän vuoksi viranomaisen neuvontavelvoitetta ja työnantajuutta tukevien palvelujen järjestämistä (sijaispalkanmaksu yms.) tulee korostaa, jotta työnantajamalli uskalletaan valita. Vaihtoehtoisia palveluja olisi työnantajamallin lisäksi toki oltava, jos palvelun toteutus työnantajamallilla on vaikeaa.

28. 21. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

29. 22. Huomioita 11 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Kts. kohta 20

30. 23. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

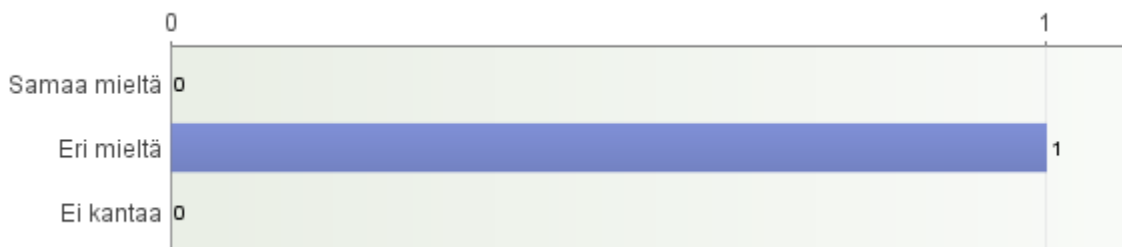
31. 24. Huomioita 12 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Olisiko käytännössä niin, että palvelut järjestetään shl:n mukaisina palveluina, mutta välttämättömän palvelun osuudesta ei peritä asiakasmaksua? Nythän palvelut on järjestetty vammaispalveluna tai kehitysvammaispalveluna tuon maksuttomuuden vuoksi.

32. Vammaisten lasten asumisesta kodin ulkopuolella olisi säädettävä ehdotetun lain mukaisena palveluna.

Vastaajien määrä: 1

33. Vammaisten lasten asumisesta kodin ulkopuolella olisi säädettävä lastensuojelulain mukaisena avohuollon sijoituksena ilman huostaanottoa.

Vastaajien määrä: 1

34. Vammaisten lasten asumisesta kodin ulkopuolella olisi säädettävä sekä ehdotetussa laissa että lastensuojelulaissa siten, että ehdotettu laki on ensisijainen.

Vastaajien määrä: 1

35. Vammaisten lasten sijoittaminen kodin ulkopuolelle olisi tehtävä ilman huostaanottoa avohuollon sijoituksena myös pidemmäksi aikaa.

Vastaajien määrä: 1

36. Vammaisten lasten sijoittaminen kodin ulkopuolelle olisi aina tehtävä lastensuojelulain periaatteiden ja säännösten mukaisesti.

Vastaajien määrä: 1

37. 26. Mitä muuta haluaisitte tuoda esiin liittyen tilanteisiin, joissa lapsi asuu erossa vanhemmistaan tai huoltajistaan?

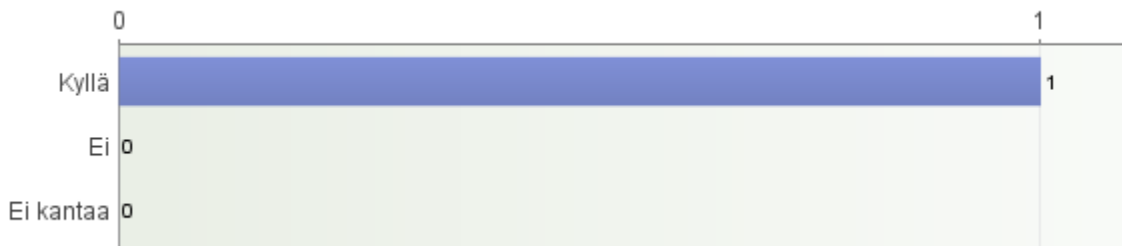
Vastaajien määrä: 1

- Jos lapsi sijoitetaan asumaan kodin ulkopuolelle, pitäisi se tehdä pääsääntöisesti yhteistyössä lastensuojelun kanssa. Asuminen voitaisiin järjestää joko vammaislkain tai lastensuojelulain perusteella tilanteesta riippuen. Lisäksi pitäisi olla mahdollisuus tehdä avohuollon sijoitus ilman huostaanottoa myös pidemmäksi aikaa.

Vammaisen lapsen sijoittaminen kodin ulkopuolelle johtuu useimmiten siitä, että vanhempien voimavarat tai elämäntilanne eivät runsaistakaan kotiin annettavista palveluista huolimatta riittävästi vammaisen lapsen hoitamiseen. Tällaisissa tilanteissa sekä kotiin annettavat palvelut että asumisen järjestäminen kodin ulkopuolella tulisi suunnitella ja toteuttaa yhteistyössä lastensuojelun tai lasten ja perheiden palvelujen kanssa ja tarpeen mukaan laajempaan monialaiseen yhteistyöhön. Näin varmistetaan myös lapsen edun ja oikeuksien toteutuminen. Myös sisarusten huomiointi on näissä tilanteissa tärkeää ja vaatii yhteistyötä lastensuojelun kanssa.

38. 27. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

39. 28. Huomioita 14 §:n sisältöön.

Ei vastauksia.

40. 29. Onko lyhytaikainen huolenpito tarpeellinen palvelu?

Vastaajien määrä: 1

41. 30. Onko selvää, milloin sovelletaan ehdotetun lain mukaista lyhytaikaista huolenpitoa koskevaa säännöstä ja milloin sosiaalihuoltolain (1301/2014) säännöksiä (esim. SHL:n 19 §:n mukaista kotipalvelua koskevaa säännöstä) tai omaishoidon tuesta annettua lakia?

Vastaajien määrä: 1

42. 31. Huomioita 15 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Jos lyhytaikaisen huolenpidon tarve perustuu ensisijaisesti vammaisen henkilön itsenäistymisen tukemiseen, eikä silloin kysymyksessä olisi lakiluonnoksen 8 §:n mukainen valmennus ja tuki?

Käytännössä kotipalvelun saaminen tämän pykälän tarkoittamiin tarkoituksiin ei tällä hetkellä juurikaan onnistu, poikkeuksena jossain määrin lapsiperheiden kotipalvelu. Shl:n kotipalvelun ensisijaisuutta ja yhteensovittamista vammaispalvelujen kanssa pitäisi korostaa erityisesti kotiin vietävien, lyhytaikaisten palvelujen osalta.

43. 32. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

44. 33. Huomioita 16 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Tällä hetkellä on erittäin epäselvää ja auki se, miten shl:n mukainen toiminta käytännössä toteutuisi esim. kehitysvammaisten ihmisten osalta. Asia vaatii työstämistä, jos työtoiminta nykyimuotoisena erityishuoltona poistuu.

On hyvä, että tässä on järjestämisvelvollisuuden rajausta vanhuuseläkettä saavien henkilöiden osalta.

45. 34. Turvaako säännös vammaisen henkilön liikkumisen?

Vastaajien määrä: 1

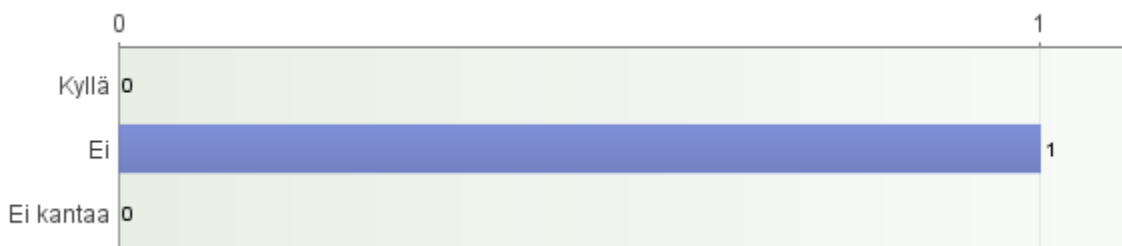
46. 35. Muita huomioita 17 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- SH:n mukaiset liikkumista tukevat palvelut pitäisi saada toimimaan niin, että ne olisivat todellinen ensisijainen vaihtoehto julkisen liikenteen jälkeen. Kuntien asettamat tulorajat ja muut tiukat soveltamisohjeet vyöryttävät asiakkauksia vammaispalvelun puolelle.

47. 36. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

48. 37. Huomioita 18 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Lähikunnan määrittely on edelleen tulkinnanvarainen. Matkojen yhdistelyä käytettäisiin lakiluonnoksen perustelujen mukaan pääasiassa pitkillä matkoilla. Mikä on pitkä matka? Yhdistelyn käyttökelpoisuus riippuu myös mm. siitä, miten tiheästi asutulla alueella toimitaan. Auton hankitatuon myöntämistä olisi säädeltävä tarkemmin, jotta toteutus olisi yhdenvertainen eri puolilla maata.

49. 38. Huomioita 19 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Taloudellisen tuen myöntämisen vakiomallisiin viestintävälineisiin, kodinkoneisiin ja harrastusvälineisiin ei pitäisi kuulua vammaispalveluille, jos välineet ovat tavanomaisia, lähes kaikkien kansalaisten käytössä olevia, esim. puhelimet, tietokoneet, pesukoneet, mikroaaltouunit jne. Sen sijaan näihin välineisiin mahdollisesti vamman vuoksi tarvittavat muutostyöt ja lisälaitteet korvattaisiin.

Autoavustusten osalta kts. kohta 37.

50. 39. Huomioita 3 luvun säännöksiin.

Ei vastauksia.

51. 40. Huomioita 4 luvun säännöksiin.

Ei vastauksia.

52. 41. Mitä muuta haluaisitte tuoda esiin lakiesitykseen liittyen?

Vastaajien määrä: 1

- Hyvä, että vammaislait nyt yhdistyvät ja saadaan yhteinen, kaikkia vammaisia henkilöitä koskeva laki.